

Temat : Miejsce rozumu, uczucia, "szkiełka i oka" - "Romantyczność" Adama Mickiewicza jako manifest programowy romantyzmu

- Czytamy balladę Adama Mickiewicza "Romantyczność" (wyd.1822)
-
- manifest programowy - (łac. *manifestus* – oczywisty, jasny, jawny) – tekst przedstawiający założenia programowe epoki, kierunku, grupy literackiej itp.

1.Czas i miejsce zdarzeń. Ile punktów widzenia przedstawia Mickiewicz i kto je reprezentuje?

2. Bohaterowie

Karusia	Ci, którzy z niej szydzą	Ci, którzy z niej nie szydzą
- szalona - dziewczyna z ludu? (imię, zdrobnienia) - żyje we własnym świecie , tęskni za Jasieńkiem - szczęśliwa czy nieszczęśliwa?	- "dziewczyna duby smalone bredzi" - Starzec ceni tylko racje rozumu i doświadczenia ("oko i szkiełko")	Narrator: "Czucie i wiara silniej mówi do mnie, Niż mędrca szkiełko i oko".

← "gawiedź wierzy głęboko" →

3. Na czym polega dramat Karusi? (Czy tylko na tym, że utraciła Jasieńka?)

Czasem usłyszysz macocha! / Niech sobie słyszy,

Źle mnie w złych ludzi tłumie

4. Czy Karusia jest szalona? [Uzupełnij]

Tak, ponieważ..... lub Nie, ponieważ

5. Motto kluczem do interpretacji ballady

Zdaje mi się, że widzę... Gdzie?

Przed oczyma duszy mojej. (William Szekspir, "Hamlet")

[Hamlet wypowiada te słowa, gdy widzi ducha swego zmarłego ojca. Przyjaciel Hamleta niczego nie dostrzega.]

5a.Sens tytułu

6.Czym są "prawdy żywe" i "prawdy martwe"? Kto je zna?

"prawdy żywe"	"prawdy martwe"
Karusia, osoba nadwrażliwa; widzi więcej niż inni, ale płaci za to wysoką cenę, jaką są: samotność, izolacja, szyderstwa	Starzec zna tylko "prawdy martwe", nieznane ludowi, ceni poznanie racjonalne, empiryczne, typowy klasyk oświeceniowy
subiektywizm, irracjonalizm	obiektywizm, racjonalizm
romantyczne widzenie świata ; Karusia widzi "oczyrna duszy"	oświeceniowa wiara w rozum; Starzec widzi to, co jest w zasięgu wzroku

7. Polemika narratora ze Starcem

	Starzec	Narrator-poeta
Sposoby poznawania świata	<i>szkiełko i oko</i>	<i>czucie i wiara</i>
	doświadczenie zmysłowe , dowody naukowe	empatia, emocje, intuicja przekonanie
	racjonalizm	irracjonalizm
Efekt takiej metody poznawczej	<i>prawdy martwe</i>	<i>prawdy żywe</i>
	niepełna prawda o świecie, wiedza zatowizowana	głęboka prawda wiedza uniwersalna
Sposoby pojmowania świata	materializm	dualizm świata: materia i duch
	realizm	idealizm
Postawa wobec świata	klasycyzm	romantyczność

Narrator docenia wykształcenie Starca, jednakże uważa, że wiedza i doświadczenie nie są jedynymi narzędziami poznawania świata.

7. Dlaczego romantyk widzi więcej niż klasyk oświeceniowy? O jakie sfery rzeczywistości poszerza swe widzenie?

[Wykorzystaj pojęcia: wrażliwość, wiara, uczucia, mistycyzm, wychodzenie poza schematy, mądrość ludowa, indywidualizm]

8. "Romantyczność" jako utwór programowy polskiego romantyzmu

Romantyk przeciwstawił się klasykowi oświeceniowemu. Wg romantyków rozum jest zbyt niedoskonały, by objąć wszystko na świecie. Trzeba dostrzec też stronę niematerialną procesu poznania - uczucia i serce mają przewagę nad rozumem, a siła miłości jest tak ogromna, że może pokonać śmierć.

Porównaj: Ewangelia wg św. Mateusza (13, 10-17)

Cel przypowieści

10 Przystąpili do Niego uczniowie i zapytali: «Dlaczego w przypowieściach mówisz do nich?» 11 On im odpowiedział: «Wam dano poznać tajemnice królestwa niebieskiego, im zaś nie dano. 12 Bo kto ma, temu będzie dodane, i nadmiar mieć będzie; kto zaś nie ma, temu zabiorą również to, co ma. 13 Dlatego mówię do nich w przypowieściach, że otwartymi oczami nie widzą i otwartymi uszami nie słyszą ani nie rozumieją. 14 Tak spełnia się na nich przepowiednia Izajasza:

*Słuchać będziecie, a nie zrozumiecie,
patrzeć będziecie, a nie zobaczycie.*

*15 Bo stwardniało serce tego ludu,
ich uszy stępiały i oczy swe zamknęli,
żeby oczami nie widzieli ani uszami nie słyszeli,
ani swym sercem nie rozumieli: i nie nawrócili się, abym ich uzdrowił.*

16 Lecz szczęśliwe oczy wasze, że widzą, i uszy wasze, że słyszą. 17 Bo zaprawdę, powiadam wam: Wielu proroków i sprawiedliwych pragnęło ujrzeć to, na co wy patrzycie, a nie ujrzeli; i usłyszeć to, co wy słyszyście, a nie usłyszeli.

!!! Zobacz również opracowania tematu:

Miej serce i patrzaj w serce! *Romantyczność* Adama Mickiewicza jako manifest romantyzmu

<https://epodreczniki.pl/b/miej-serce-i-patrzaj-w-serce-romantycznosc-adama-mickiewicza-jako-manifest-romantyzmu/P147pm1fx>

Tajemnica i ludowość w Balladach i romansach Adama Mickiewicza

<https://epodreczniki.pl/a/tajemnica-i-ludowosc-w-balladach-i-romansach-adama-mickiewicza/DsLT44NBS>

Wykorzystano materiały WSiP